

Anteckningar efter dialogmöte om kommande vattenskyddsområde i Kappelshamn

Ett informations- och dialogmöte hölls på Folkets hus i Kappelshamn tisdagen den 5 april om kommande vattenskyddsområde och föreskrifter för Kappelshamns kommunala grundvattentäkter. Ca 20 intresserade deltog. Många av deltagarna var fritidshus/villaägare men även lantbrukare, skogsägare samt verksamhetsutövare inom stenindustrin var representerade.

Länsstyrelsen i samarbete med Regionen driver ett projekt för att stärka dialogprocessen vid införande av nya vattenskyddsområden varför båda parter deltog.

Patric Ramberg, Teknikförvaltningen
Rikard Widén, Teknikförvaltningen
Claudia Castillo, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Frida Eklund, Länsstyrelsen
Sven Sandström, Kebbe och Sandström AB, moderator

Patric Ramberg hälsade alla välkomna och berättade om varför det behövs vattenskyddsområden. I EU:s ramdirektiv för vatten ställs krav på att vattenskyddsområden ska inrättas. Det är viktigt att vi har ett skydd av vattenresursen så att vi långsiktigt tryggar en god dricksvattenkvalité. Ett vattenskyddsområde skyddar vattnet mot både akuta och långsiktiga förändringar.

Sven Sandström berättade att syftet med detta möte är dels att ge information om hur arbetet går till och dels att ge möjlighet till alla att komma med synpunkter och lämna in uppgifter som kan vara viktiga vid framtagande av ansökan.

Rikard Widén berättade därefter om de 3 kommunala brunnarna som finns i Kappelshamnsområdet. Råvattnet är mycket hårt och innehåller mycket humusämnen. Bakteriepåverkan förekommer. Det har inte påvisats bekämpningsmedelsrester. Sedan 2014 behandlas råvattnet med membranteknik. Med hjälp av membrantekniken fås god vattenkvalité ut till konsumenter men reningsprocessen förbrukar 30-40 % av inkommande vatten. Utöver membran finns även rening med UV-ljus samt natriumhypoklorit innan distribution sker.

Rikard Widén berättade även att verksamhetsområdet omfattar den samlade bebyggelsen och att ca 130-135 abonnenter är anslutna. Inom verksamhetsområdet ansvarar regionen för att abonnenterna får vatten av god kvalité och i tillräcklig mängd för hushållsändamål. Vid vattenbrist införs bevattningsförbud som första åtgärd, eftersom vatten för bevattning inte ingår i "hushållsändamål". Råvattenförbrukningen sommartid är upp till 90 m³/dygn och ca 20 m³/dygn på vintern. Det finns inte utrymme för större vattenuttag i området.

Claudia Castillo informerade om hur vattenskyddsområden avgränsas. Viktiga parametrar är bl a: planerat vattenuttag på sikt (här samma som nuvarande vattenuttag), markförutsättningar, grundvattenmagasinets hydrauliska egenskaper, grundvattenbildning, grundvattenytans lutning. Vattenskyddsområdet delas in i

flera zoner, nämligen vattentäktsson, primär skyddszon, sekundär skyddszon och ibland tertiär skyddszon.

Vidare informerade Claudia Castillo om olika typer av riskkällor, att kartläggning behövs över möjliga riskobjekt samt att en analys gör av riskerna som därefter är ett stöd vid framtagande av föreskrifter för vattenskyddsområdet. En genomgång gjordes av den föreskriftsnivå som naturvårdsverket anser bör gälla (allmänna råd NFS 2003:16). Föreskrifter ska anpassas till de lokala förhållandena som finns på varje plats vilket innebär att det förslag på föreskrifter som tas fram kan innehålla både mildare/ungefär samma/strängare föreskrifter än de allmänna råden.

Slutligen meddelade Claudia Castillo också att det inte finns någon vattendom för nuvarande uttag av vatten varför även tillstånd för detta kommer att sökas nu.

Därefter serverades fika och en diskussion fördes mellan deltagarna. Avslutningsvis framfördes synpunkter och frågor av deltagarna.

Nedan följer de frågor/synpunkter som framfördes under hela mötet samt tillhörande svar.

Synpunkt: Smak av dy ännu kan kännas på sommaren.

Svar: Om det händer igen bör fastighetsägaren höra av sig till teknikförvaltningen så att hjälp kan fås att spola rör, vattenlås mm eftersom rester av humusämnen mm kan finnas i ledningarna.

Fråga: Hur mycket läckage sker via ledningsnätet?

Svar: Rikard W. har ingen siffra på just Kappelshamn men menar att generellt på Gotland så läcker 12 % av den totala mängden distribuerat vatten ut. Reparation av ledningar pågår men det är ett resurskrävande arbete.

Fråga: När kan nybebyggelse bli möjlig i området?

Svar: I den nuvarande VA-planen, som sträcker sig till 2022, finns inte några utbyggnadsplaner av kommunalt vatten som rör Kappelshamnsområdet.

Fråga: Varför dras inte en ledning till Träskmyr så att vattnet där kan användas?

Svar: Vattenkvalitén i Träskmyr är för dålig. Det skulle bli för dyrt att rena.

Synpunkt: Slite Stenhuggeri har varit behjälpliga vid framtagande av lämplig plats för två av brunnarna. När man sökte för brytbar sten hittades vattenrika områden. Det är viktigt att söka var infiltrationsområden för aktuellt vatten finns, t ex med hjälp av resultat från SGU:s överflygningar. Aktuell lagstiftning/regelverk för framtagande av vattenskyddsområden är anpassat för fastlandsförhållanden där det t ex finns mycket granit och tjocka jordlager. På Gotland ser det helt annorlunda ut varför det inte är vettigt att göra på traditionellt sätt. Infiltrationsområden behöver t ex inte ligga intill brunnarna.

Svar: Vi tar till oss synpunkterna och tar gärna emot de uppgifter och utredningar som har tagits fram i samband med utvecklingen av stenbrottet. Vi vill understryka att redovisat preliminärt skyddsområde (i form av cirkel runt brunnar) är en mycket översiktlig, överskattad beräkning som i första hand skulle ligga till grund för att kunna kalla fastighetsägare till detta möte.

Fråga: Kommer det att ske någon utökning av den kommunala avloppsreningen?

Svar: Nej det finns inga planer i nuvarande VA-plan.

Fråga: Kan det bli föreskrifter som begränsar bete?

Svar: I normalföreskrifter regleras inte bete.

Fråga: Kan man tänka sig mindre/mildare skyddsföreskrifter när det finns långtgående rening i vattenverket?

Svar: Utgångspunkten är att skydda vatten från förorening. Att det finns en hög säkerhet med flera skyddsbarriärer har dock betydelse då nivå förslås på skydds-föreskrifter.

Fråga: Ett vattenskyddsområde innebär ett intrång för fastighetsägaren. Vilken ersättning fås?

Svar: Enligt gällande regler (kap 31 miljöbalken) så har fastighetsägaren rätt till ersättning när ”pågående markanvändning avsevärt försvåras”. Det finns inte stöd för att få ersättning för planerad verksamhet som inte kan komma till stånd.

Fråga: Hur räknas skyddsområdets storlek fram? Det är viktigt att relevant område blir skyddsområde så att inte ”en död hand” läggs på områden i onödan.

Svar: Viktiga parametrar är såsom tidigare sagts vattenuttag, markförutsättningar, grundvattenmagasinets hydrauliska egenskaper, grundvattenbildning, grundvattentytans lutning mm. Beräkningar mm följer Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområden (2010:5).

Fråga: Hur ska vi opinionsbilda så att vi får mer vatten till Kappelshamn så att området utvecklas?

Svar: Vänd er till era politiker.

Synpunkt: Om inte samma gödselmängd får läggas på som tidigare på åkrar kommer produktionen att minska.

Svar: Det är vid tillståndsgivning det avgörs vilka villkor/krav/begränsningar som behövs. Såsom har angetts ovan så har fastighetsägaren rätt till ersättning när ”pågående markanvändning avsevärt försvåras”. Detta gäller även i samband med tillståndsgivning.

Fråga: Vilka vattenskyddsområden har tagits fram enligt beskriven metod?

Svar: Vattenskyddsområde för Träkumla och Burs där beslut även har tagits. Allt underlag finns på hemsidan: www.gotland.se/vattenskydd.

Fråga: Det lär finnas mycket grundvatten i Stenkyrka. Varför används inte det för ett kommunalt uttag?

Svar: Borhalten överskrider de halter som tillåts i kommunalt dricksvatten.

Fråga: Finns det en medvetenhet om att det finns stora intressen för uttag av kalksten i närområdet.

Svar: Ja!

Fråga: Vad kan det bli för föreskriftskrav för en villa-/fritidshusägare?

Svar: Exempel på krav kan vara förbud/tillstånd till: enskilt avlopp, enskild brunn, bergvärme, oljecistern.

Slutligen informerade Claudia Castillo om att processen vid införande av ett nytt vattenskyddsområde, från det att ansökan tas fram, till dess att beslut kan fattas, är ganska omfattande. Det är många steg i processen vilket gör att det tar tid.

2 veckor efter detta möte finns möjlighet att komma med ytterligare synpunkter, faktauppgifter mm. Dessa anteckningar efter dialogmötet samt eventuella ytterligare synpunkter och andra uppgifter kommer att lämnas till konsulten som påbörjar arbetet med att ta fram en ansökan som innehåller förslag på vattenskyddsområde och förslag till föreskrifter. Ett förslag beräknas vara klart till hösten/vintern. Tidigast i slutet av året bedöms kallelse kunna ske till dialogmöte nr 2. Personlig kallelse sker då till de fastighetsägare och andra kända rättighets-havare som finns inom det föreslagna skyddsområdet.

Noterat av Claudia Castillo